

USTAWA

z dnia 14 lipca 1961 r.

o ewidencji i kontroli ruchu ludności.

Rozdział I.

Obowiązek meldunkowy.

Art. 1. 1. Osoby przebywające na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej obowiązane są dopełnić obowiązku meldunkowego, stosownie do przepisów niniejszej ustawy.

2. Obowiązek meldunkowy cudzoziemców regulują odrębne przepisy.

Art. 2. Obowiązek zameldowania powstaje w przypadku przebywania w jakiegokolwiek miejscowości dłużej niż trzy dni. Obowiązku tego należy dopełnić najpóźniej przed upływem czwartej doby licząc od dnia przybycia.

Art. 3. 1. Osoba podlegająca obowiązkowi zameldowania (art. 2) powinna być zameldowana na pobyt stały (zamieszkanie) lub czasowy, w zależności od charakteru pobytu jej w danej miejscowości.

2. Osoba powinna być zameldowana na pobyt stały (zamieszkanie), jeżeli w obrębie danej miejscowości zajmuje mieszkanie lub jego część w okolicznościach wskazujących na trwałe ześrodkowanie tam jej stosunków osobistych, rodzinnych i zarobkowych.

3. W miastach i osiedlach można odmówić zameldowania na pobyt stały (zamieszkanie), jeżeli lokal, w którym dana osoba ma być zameldowana, byłby przez to nadmiernie zagęszczony, a okoliczności przypadku wskazują, że zameldowanie ma być pozorne lub służyć uzyskaniu przydziału innego lokalu.

Art. 4. 1. Obowiązek wymeldowania powstaje w przypadku zmiany miejsca pobytu stałego (zamieszkania) albo opuszczenia miejsca pobytu czasowego, jeżeli pobyt ten podlegał zameldowaniu (art. 2).

2. Obowiązku wymeldowania, o którym mowa w ust. 1, należy dopełnić nie później niż w ciągu dwóch dni od chwili wyjazdu.

Art. 5. W przypadku zmiany miejsca pobytu stałego lub pobytu czasowego w obrębie tej samej miejscowości stosuje się odpowiednio przepisy art. 1—4.

Art. 6. 1. W stosunku do osób przebywających w hotelu lub jakimkolwiek innym zakładzie przeznaczonym do czasowego wynajmu pokoi mieszkalnych lub udzielania noclegów, obowiązku zameldowania należy dokonać przed upływem 24 godzin od chwili przybycia, bez względu na czas, jaki osoby te zamierzają tam przebywać, obowiązku zaś wy-

meldowania przed upływem 24 godzin od chwili opuszczenia przez nie hotelu lub zakładu.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do osób przebywających czasowo w pomieszczeniach podnajmowanych przez najemców lub właścicieli lokali mieszkalnych w miejscowościach uzdrowiskowych.

3. Minister Spraw Wewnętrznych może w uzasadnionych przypadkach wprowadzić obowiązek zgłoszenia pobytu czasowego i wyjazdu w terminach określonych w ust. 1, czasowo także w miejscowościach nie będących uzdrowiskami, jak również co do osób przebywających w namiotach i innych ruchomych urządzeniach mieszkalnych.

Art. 7. 1. Obowiązek meldunkowy powstaje także w przypadku zmiany nazwiska lub imienia, urodzenia się dziecka oraz zgonu osoby.

2. Obowiązek określony w ust. 1 powinien być dopełniony:

- a) w przypadku urodzenia się dziecka — w ciągu 14 dni od jego urodzenia,
- b) w przypadku zgonu osoby — w ciągu 3 dni od chwili zgonu,
- c) w przypadku zmiany nazwiska lub imienia — w ciągu 14 dni od dnia otrzymania aktu zmiany.

Art. 8. Organ ewidencji i kontroli ruchu ludności może po wyjaśnieniu skreślić z urzędu z ewidencji mieszkańców danej miejscowości osobę, która zmarła lub która opuściła miejsce pobytu stałego (zamieszkania) bez wymaganego wymeldowania, a miejsce jej pobytu nie zostało ustalone w ciągu 6 miesięcy od dnia opuszczenia miejsca zamieszkania.

Art. 9. 1. Przy dopełnieniu obowiązku meldunkowego należy przedstawić dowód osobisty.

2. Osoby niepełnoletnie mogą być zameldowane na podstawie wypisu aktu urodzenia lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość.

Art. 10. 1. Osoba dopełniająca obowiązku meldunkowego obowiązana jest udzielić organowi ewidencji i kontroli ruchu ludności niezbędnych danych przez wypełnienie odpowiedniego zgłoszenia meldunkowego.

2. Osoba obowiązana do dopełnienia obowiązku meldunkowego powinna na wezwanie organu ewidencji i kontroli ruchu ludności stawić się osobiście w razie koniecznej potrzeby uzyskania od niej wyjaśnień związanych z dopełnieniem powyższego obowiązku lub przedstawić niezbędne dokumenty.

Art. 11. 1. Zdarzenia i zmiany, o których mowa w art. 2—7, dotyczące osób przebywających stale lub czasowo u najemcy lub właściciela lokalu, obowiązany jest zgłosić organowi ewidencji i kontroli ruchu ludności najemca i właściciel lokalu, u którego one każdorazowo przebywają.

2. Obowiązek określony w ust. 1 ciąży również na:

- 1) osobach przyjmujących inne osoby do swych domów jednorodzinnych i mieszkań spółdzielczych, wyłączonych spod publicznej gospodarki lokalami,
- 2) kierownikach hoteli lub zakładów, o których mowa w art. 6 ust. 1 — w stosunku do osób przebywających w tych zakładach,
- 3) kierownikach zakładów lub instytucji udzielających poszczególnym osobom mieszkania na stałe lub czasowo w związku z pracą, nauką, leczeniem lub wypoczynkiem bądź też opieką społeczną.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, osoby podlegające obowiązkowi meldunkowemu obowiązane są udzielić danych niezbędnych do dokonania zgłoszenia.

Art. 12. 1. Dozorca domu, a jeżeli nie ma dozorca — administrator, w razie zaś jego braku — właściciel domu obowiązany jest zawiadomić organ ewidencji i kontroli ruchu ludności o niedopełnieniu obowiązku meldunkowego przez osoby przebywające w tym domu.

2. Na terenie wsi obowiązek określony w ust. 1 ciąży na sołtysie w stosunku do domów, dla których prowadzi on książkę meldunkową.

Art. 13. 1. Łącznie z obowiązkiem meldunkowym przewidzianym w niniejszej ustawie dokonuje się obowiązku meldunkowego przewidzianego w art. 96 ust. 1 pkt 1 lit. a) — d) ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. Nr 14, poz. 75).

2. Ministrowie Spraw Wewnętrznych i Obrony Narodowej określą w drodze rozporządzenia sposób dopełnienia obowiązku meldunkowego wymienionego w ust. 1 oraz sposób przekazywania właściwym organom przez organy ewidencji i kontroli ruchu ludności zgłoszonych zmian meldunkowych.

Art. 14. Ministrowie Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych określą zakres i sposób dopełniania obowiązku meldunkowego przez żołnierzy w czynnej służbie wojskowej oraz zasady prowadzenia meldunków w budynkach wojskowych.

Art. 15. 1. W miastach i osiedlach administratorzy domów, a w ich braku — właściciele domów obowiązani są prowadzić książkę meldunkową, przeznaczoną do prowadzenia wpisów o każdym zameldowaniu i wymeldowaniu. Administrator domu może zlecić prowadzenie książki meldunkowej dozorczy domu.

2. Książkę meldunkową dla lokali i zakładów, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 11 ust. 2 pkt 3, prowadzą ich kierownicy lub upoważnione przez nich osoby.

3. Książkę meldunkową dla wsi prowadzi sołtys.

4. Minister Spraw Wewnętrznych określi przypadki, w których na wsi książki meldunkowe dla poszczególnych domów prowadzą ich administratorzy lub właściciele.

5. Książkę meldunkową prowadzi się również dla osób prowadzących grupowo wędrowny tryb życia w ruchomych urządzeniach mieszkalnych. Książkę meldunkową w tych przypadkach prowadzi kierownik grupy.

Rozdział II.

Prowadzenie ewidencji i kontroli ruchu ludności.

Art. 16. 1. Prowadzenie ewidencji i kontroli ruchu ludności polega na rejestrowaniu danych o stanie i ruchu ludności, jak również na wykonywaniu innych czynności zmierzających do ustalenia tego stanu i ruchu — według zasad przewidzianych w niniejszej ustawie.

2. Organami ewidencji i kontroli ruchu ludności są właściwe do spraw wewnętrznych organy prezydium rad narodowych, a w prezydiach rad narodowych, w których nie utworzono organów do spraw wewnętrznych — organy tych prezydium wykonujące zadania w zakresie spraw wewnętrznych.

3. Organizację i zakres działania organów właściwych do spraw wewnętrznych prezydium rad narodowych oraz organów prezydium rad narodowych wykonujących zadania dotyczące spraw wewnętrznych (ust. 2) w zakresie ewidencji i kontroli ruchu ludności określą prezydium właściwych rad narodowych na podstawie wytycznych Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 17. 1. Organy Milicji Obywatelskiej obowiązane są zawiadamiać organy ewidencji i kontroli ruchu ludności o każdym spostrzeżonym fakcie wymagającym sprostowania w rejestrze mieszkańców bądź wymagającym dopełnienia zaniechanego obowiązku meldunkowego.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określi zasady i tryb wykonywania przez organy Milicji Obywatelskiej nadzoru nad przestrzeganiem obowiązku meldunkowego.

Art. 18. Urzędy stanu cywilnego obowiązane są przesyłać w terminie 1 miesiąca od zarejestrowania zdarzenia lub zmiany organom ewidencji i kontroli ruchu ludności dane o zarejestrowanych aktach dotyczących urodzeń, małżeństw i zgonów.

Art. 19. W przypadkach zmian dotyczących obywatelstwa, jak również zmiany imienia lub nazwiska, organ, który wydał orzeczenie o zmianie lub zarejestrował zmianę, powinien zawiadomić o tym właściwy organ ewidencji i kontroli ruchu ludności.

Rozdział III.

Przepisy karne.

Art. 20. 1. Kto nie dopełnia obowiązku przewidzianego w art. 2—7 oraz w art. 11, podlega karze grzywny do 4.500 zł lub karze aresztu do 3 miesięcy.

2. Tej samej karze podlega:

- 1) kto umyślnie nie dopełnia obowiązku przewidzianego w art. 12 ust. 1,
- 2) kto wykracza przeciw przepisom wydanym na podstawie art. 21.

3. W przypadkach określonych w ust. 1 i 2 orzeczenie następuje w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym, przy czym kolegium karno-administracyjne może orzec karę aresztu.

4. Jeżeli sprawca uporczywie dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 lub 2, za który był już ukarany w ciągu ostatnich trzech lat, może być ze względu na znaczną społeczną szkodliwość jego czynu pociągnięty do odpowiedzialności sądowej i w tym wypadku podlega karze aresztu do lat 2.

Rozdział IV.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 21. Rada Ministrów może na wniosek właściwej wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) wprowadzić szczególne przepisy meldunkowe w miejscowościach, w których zachodzi konieczność ograniczenia pobytu lub zamieszkania ze względu na porządek publiczny lub żywotne interesy gospodarcze danej miejscowości.

Art. 22. Minister Spraw Wewnętrznych określi w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach obowiązku meldunkowego, zasady i sposób prowa-

dzenia książek meldunkowych, rejestrów i kartotek mieszkańców oraz zasady i tryb udzielania informacji adresowych, a także wzory zgłoszeń meldunkowych, książek meldunkowych, rejestrów i kartotek mieszkańców.

Art. 23. Przepisy niniejszej ustawy nie naruszają zasad i trybu dopełniania obowiązku meldunkowego określonego w szczególnych przepisach.

Art. 24. Formularze zgłoszeń meldunkowych są odpłatne, cena powinna być wskazana na formularzu.

Art. 25. W art. 81 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. — Prawo lokalowe (Dz. U. Nr 10, poz. 59) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądowym za uporczywe przetrzymywanie osoby nie zameldowanej w lokalu położonym w miejscowości objętej szczególnymi przepisami meldunkowymi może być decyzją prezydium właściwej rady narodowej pozbawiona przydziału lokalu mieszkalnego i przesiedlona z dotychczas zajmowanego

lokalu do pomieszczenia zastępczego w obrębie granic administracyjnych danej miejscowości.”

Art. 26. 1. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. Nr 32, poz. 309 z późniejszymi zmianami),
- 2) art. 25 dekretu z dnia 22 października 1951 r. o dowodach osobistych (Dz. U. Nr 55, poz. 382 z późniejszymi zmianami).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych, przewidzianych w niniejszej ustawie, pozostają w mocy dotychczasowe przepisy wykonawcze.

Art. 27. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1962 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*

Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*